

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA

Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane
10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034
Telefon: 61 06 111, Telefax: 61 09 201
KLASA: 322-02/22-01/46
URBROJ: 525-09/560-26-9
Zagreb, 14. travnja 2026.

PROGRAM
KONTROLE BEDRENICE U
REPUBLICI HRVATSKOJ

Verzija 03 - travanj 2026.

Sadržaj

Zakonodavni okvir	3
1. Uvod.....	4
2. Ciljevi Programa.....	4
3. Trajanje Programa.....	4
4. Geografsko područje provedbe Programa.....	4
5. Nadležna tijela i organizacije uključene u provedbu Programa	4
6. Laboratorij.....	4
7. Bedrenični distrikti.....	5
7.1. Cijepljenje životinja protiv bedrenice.....	5
8. Mjere koje se poduzimaju u slučaju sumnje bedrenice.....	6
8.1. Uzorkovanje.....	6
8.2. Mjere u slučaju sumnje na bedrenicu	8
9. Mjere koje se poduzimaju kod potvrđenog slučaja bedrenice.....	8
9.1. Mjere kod potvrđenog slučaja bedrenice na zaraženom objektu.....	8
9.2. Mjere na području bedreničnog distrikta	9
9.3. Mjere koje se moraju provoditi na čitavom području Republike Hrvatske	10
10. Financiranje	11
11. Izvješćivanje.....	11

Zakonodavni okvir

- Zakon o zdravlju životinja ([Narodne novine, broj 152/22](#) i 154/22)
- Zakon o veterinarstvu (Narodne novine, br. [82/13](#), [148/13](#), [115/18](#) [52/21](#), [83/22](#) i [18/23](#).)
- Naredba o provedbi i financiranju mjera sprječavanja, kontrole i nadziranja bolesti životinja na području Republike Hrvatske za tekuću godinu ([Narodne novine, broj 1/23](#)); u daljnjem tekstu: Naredba
- Pravilnik o prijavi bolesti životinja (Narodne novine, broj 55/2023); u daljnjem tekstu: Pravilnik
- [Uredba \(EU\) 2016/429](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”)
- [Delegirana Uredba Komisije \(EU\) 2020/689](#) od 17. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila o nadziranju, programima iskorjenjivanja i statusu „slobodno od bolesti” za određene bolesti s popisa i emergentne bolesti (SL L 174, 3.6.2020.)
- [Provedbena Uredba \(EU\) 2020/2002](#) od 7. prosinca 2020. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu obavješćivanja i izvješćivanja u Uniji o bolestima s popisa, u pogledu formata i postupaka za podnošenje programa nadziranja u Uniji i programa iskorjenjivanja i izvješćivanje o njima i zahtjeva za priznavanje statusa „slobodno od bolesti” te u pogledu računalnog informacijskog sustava
- [Provedbena uredba Komisije \(EU\) 2018/1882](#) od 3. prosinca 2018. o primjeni određenih pravila za sprečavanje i kontrolu bolesti na kategorije bolesti s popisa i o utvrđivanju popisa vrsta i skupina vrsta koje predstavljaju znatan rizik za širenje tih bolesti s popisa (SL L 308, 4.12.2018.)

1. Uvod

Provedbenom uredbom Komisije 2018/1882 bedrenica je bolest svrstana u kategoriju D i E. Program kontrole bedrenice u Republici Hrvatskoj izrađen u skladu s člankom 18. Zakona o zdravlju životinja.

2. Ciljevi Programa

Ciljevi programa su:

- kontrolirati rizik od izbijanja bedrenice u populaciji prijemljivih vrsta životinja cijepljenjem u područjima bedreničnih distrikata
- rano otkriti bedrenicu i spriječiti njezino daljnje širenje na području Republike Hrvatske (RH)

3. Trajanje Programa

Program kontrole bedrenice provodi se kontinuirano od 1. siječnja do 31. prosinca tekuće kalendarske godine.

4. Geografsko područje provedbe Programa

Pasivno nadziranje u slučaju pojave kliničkih znakova i/ili naglog uginuća životinja bez prethodne kliničke manifestacije bedrenice provodi se na cijelom području RH.

Kontrola bedrenice cijepljenjem provodi se u bedreničnim distriktima određenim od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane (u daljnjem tekstu: UVSH).

5. Nadležna tijela i organizacije uključene u provedbu Programa

Tijelo nadležno za organizaciju provedbe ovoga Programa je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (u daljnjem tekstu: MPŠR).

Nadzor i kontrolu provedbe Programa na terenu provode nadležni veterinarski inspektori Državnog inspektorata Republike Hrvatske (DIRH).

Cijepljenje protiv bedrenice provode ovlaštene veterinarske organizacije.

6. Laboratorij

Laboratorijska dijagnostika bedrenice u RH provodi se u službenom laboratoriju za bedrenicu Hrvatskog veterinarskog instituta, Savska cesta 143, Zagreb.

7. Bedrenični distrikti

Bedreničnim distriktom smatra se područje u kojem je u posljednjih 60¹ godina potvrđen slučaj bedrenice i koje temeljem epidemioloških pokazatelja, izvješća laboratorijskog pretraživanja i drugih dostupnih informacija odredi MPŠR.

Bedreničnim distriktima određuju se na području županije:

- a) **Sisačko-moslavačke:** naselja na području jedinica lokalne samouprave Petrinja, Sisak, Glina, Hrvatska Kostajnica, Donji Kukuruzari, Dvor, Gvozd, Hrvatska Dubica, Lekenik, Majur, Martinska Ves, Sunja, Topusko, Jasenovac, Velika Ludina, Popovača, Kutina, Lipovljani i Novska
- b) **Splitsko-dalmatinske:** sva naselja na području općine Hrvace, sva naselja na području općine Muć, sva naselja na području općine Vrlika, naselje Glavice (općina Sinj), naselje Korita i naselje Otok (općina Otok)
- c) **Ličko-senjske:** naselje Konjsko Brdo (općina Perušić), naselje Doljani (općina Donji Lapac) i naselje Jošan (općina Udbina)
- d) **Šibensko-kninske:** sva naselja na području općina: Biskupija, Civoljane, Kijevo, Knin, Drniš, Ružić i Unešić
- e) **Bjelovarsko-bilogorske:** naselje Kajgana (općina Garešnica)
- f) **Zadarske:** naselje Bilišane (općina Obrovac) i naselje Brotnja (općina Gračac)
- g) **Zagrebačke:** naselja na području jedinica lokalne samouprave Pokupsko, Kravarsko, Ivanić Grad i Križ
- h) **Brodsko-posavske:** naselja na području jedinice lokalne samouprave Stara Gradiška i Okučani.

7.1. Cijepljenje životinja protiv bedrenice

Cijepljenje u bedreničnim distriktima provode nadležne ovlaštene veterinarske organizacije.

Ovlaštene veterinarske organizacije u skladu s brojnim stanjem životinja i potrebama na svom području odgovarajuću količinu doza cjepiva naručuju od UVSH.

Cijepljenje životinja se provodi u skladu s uputom proizvođača cjepiva, a evidentira upisom u VETIs aplikaciju za svaku cijepljenu životinju.

¹ Anthrax in Humans and Animals. 4th edition. Geneva: World Health Organization; 2008. 2, Etiology and ecology. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK310478/>

8. Mjere koje se poduzimaju u slučaju sumnje bedrenice

Sumnja na bedrenicu postavlja se:

- u slučaju iznenadnog uginuća životinje (najčešće goveda, rjeđe kopitara, ovaca, koza i svinja) bez pojave uočljivih znakova bolesti, ili
- temeljem kliničkih znakova koji ukazuju na bedrenicu (perakutni ili akutni tijek bolesti uz nagli porast temperature, grubu i suhu dlaku, upale oči, pad mliječnosti, početnu uznemirenost koju slijedi letargija i stupor te neposredno prije uginuća teturanje, drhtanje (konvulzije), uz moguće probavne poremećaje, otežano disanje, krvavi iscjedak iz tjelesnih otvora i/ili ventralne potkožne edeme), ili
- u slučaju kada se uginula životinja nakon smrti brzo nadima, a iz tjelesnih otvora se cijedi nezgrušani, tamni krvavi iscjedak.

Pri pojavi znakova bolesti i/ili uginuća životinja, subjekt mora o navedenom odmah i bez odgađanja obavijestiti ovlaštenog veterinaru.

Po zaprimljenoj prijavi od strane subjekta, ovlaštenu veterinar je dužan provesti klinički pregled životinja u svrhu isključivanja sumnje na bedrenicu.

8.1. Uzorkovanje

U slučaju postavljanja sumnje na bedrenicu u jedne ili više životinja ovlaštenu veterinar dužan je cijelu lešinu uputiti na uzorkovanje u svrhu isključivanja bedrenice uz Labnar obrazac (Obrazac za dostavu uzoraka na laboratorijsko pretraživanje propisan godišnjom Naredbom).

NAPOMENA

Zabranjena je razudba i uzorkovanje lešina životinja za koje se sumnja da su uginule od bedrenice ili u kojih je potvrđena bedrenica ako nisu osigurani uvjeti za sprečavanje širenja bolesti.

Ovlaštene veterinarske organizacije s područja županija Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske lešine radi uzorkovanja upućuju u sabiralište u Biljanama Gornjim.

Ovlaštene veterinarske organizacije s područja županija Istarske, Primorsko-goranske, Karlovačke, Ličko-senjske, Sisačko-moslavačke, Varaždinske, Međimurske, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Vukovarsko-srijemske, Zagrebačke, Osječko-baranjske, Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke, Virovitičko-podravске, Krapinsko-zagorske i grada Zagreba lešine radi uzorkovanja upućuju u razudbenu dvoranu na kafileriji (Objekt za preradu nusproizvoda životinjskog podrijetla Kategorije 1 Agroproteinka d.d., Strojarska cesta 11, 10361, Sesvete).

O upućivanju lešine na uzorkovanje ovlaštena veterinarska organizacija mora obavijestiti:

- a) za lešine s područja županija Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske:

- službu Agroproteinka d.d. Strojarska cesta 11, 10361, Sesvete **telefonskim putem** na telefone 072/500 605 ili 01/2040 310, i
-
- Veterinarsku ambulantu Benkovac d.o.o.
 - radi uzorkovanja **telefonskim putem** Ante Šutu, dr. med. vet. na kontakt broj: 098 912 7450 te **putem elektroničke pošte** na adresu ante.suto@gmail.com
- Agroproteinka d.d. obavještava ovlaštenog veterinara Veterinarske ambulante Benkovac d.o.o, o točnom vremenu dopreme lešine na sabiralište u Biljane Gornje.
- Veterinarska ambulanta Benkovac d.o.o.
 - radi dostave uzroka **telefonskim putem** dr.sc. Željka Mihaljevića (098 8775 70) ili dr.sc. Gordana Kompesa (099 4411 166)
 - informaciju dostaviti obavezno **i putem elektroničke pošte** na adrese:
 - dr. sc. Željko Mihaljević miha@veinst.hr
 - dr.sc. Gordana Kompes kompes@veinst.hr, i
 - dr.sc. Andreja Humski humski@veinst.hr

Ovlašteni veterinar na sabiralištu izuzima uzorak uške s okolnim mišićjem i pohranjuje pri temperaturi od +4 °C do +8 °C.

Agroproteinka d.d. uzorak doprema u Zagreb te pohranjuje u hladnjaču do dolaska djelatnika HVI Zagreb koji žurno uzorak otprema u laboratorij radi daljnje obrade. Otprema uzoraka od strane Agroproteinka d.d. do objekta kafilerije provodi se dnevno.

b) za lešine s područja svih drugih županija, osim županija iz točke a):

- službu Agroproteinka d.d. Strojarska cesta 11, 10361, Sesvete **telefonskim putem** na telefone 072/500 605 ili 01/2040 310, i
- Hrvatski veterinarski institut
 - **telefonskim putem** dr.sc. Željka Mihaljevića (; 098 8775 70) ili dr.sc. Gordana Kompesa (099 4411 166)
 - informaciju dostaviti obavezno **i putem elektroničke pošte** na adrese:
 - dr. sc. Željko Mihaljević miha@veinst.hr
 - dr.sc. Gordana Kompes kompes@veinst.hr, i
 - dr.sc. Andreja Humski humski@veinst.hr

Agroproteinka d.d. lešinu doprema u Zagreb do dolaska djelatnika HVI Zagreb koji žurno uzorak otprema u laboratorij radi daljnje obrade. Otprema uzoraka od strane Agroproteinka d.d. do objekta kafilerije provodi se dnevno.

8.2. Mjere u slučaju sumnje na bedrenicu

U slučaju sumnje na bedrenicu nadležni veterinarski inspektor određuje mjere za umanjivanje rizika od mogućeg daljnjeg prijenosa bolesti na ljude i druge životinje, a što uključuje najmanje sljedeće:

1. izolaciju i zabranu premještanja držanih životinja u objekt i iz objekta
2. zabranu premještanja iz objekta svih proizvoda, materijala ili tvari koji bi mogli biti kontaminirani uzročnikom
3. sprječavanje pristupa neovlaštenim osobama i drugim životinjama sumnjivoj životinji ili lešini te bilo kojem dijelu prostora na kojem se isti nalaze
4. zabranu usmrćivanja životinja u objektu te bilo kakve druge medicinske zahvate bez prethodnog odobrenja nadležnog veterinarskog inspektora
5. zabranu premještanja proizvoda, materijala, tvari, osoba i prijevoznih sredstava u objekte, osim ako ta premještanja nisu neophodna
6. zabranu isporuke i korištenja svježeg mlijeka od sumnjive životinje za preranu ljudi i hranidbu životinja.
7. zabranu skidanja kože sa životinja na objektu
8. provođenje odgovarajućih biosigurnosnih mjera kako bi se zaštitilo zdravlje ljudi i životinja te spriječilo daljnje širenje bolesti
9. obveznu žurnu prijavu promijene zdravstvenog stanja životinja ili uginuća od strane subjekta ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji
10. provedbu epidemiološkog istraživanja u svrhu utvrđivanja svih relevantnih činjenica
11. u slučaju uginuća, do zbrinjavanja lešinu je potrebno poprskati dezinfekcijskim sredstvom te prekriti plastičnom folijom kako bi se onemogućio pristup drugim domaćim ili divljim životinjama, pticama i insektima, a po otpremi lešine površine na kojoj je ležala lešina potrebno je dodatno dezinficirati polijevanjem odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvom.
12. mjere ostaju na snazi do dobivanja rezultata pretraživanja i/ili završetka epidemiološkog istraživanja.

Mjere se provode do zaprimanja negativnog rezultata laboratorijske pretrage zaprimljenog od službenog laboratorija za bedrenicu.

9. Mjere koje se poduzimaju kod potvrđenog slučaja bedrenice

Potvrđenim slučajem bedrenice smatra se životinja kod koje se u službenom laboratoriju bakteriološkom i/ili molekularnom pretragom dokaže bakterija *Bacillus anthracis*.

9.1. Mjere kod potvrđenog slučaja bedrenice na zaraženom objektu

Kod potvrđenog slučaja bedrenice u svrhu suzbijanja, sprječavanja pojave i kontrole bolesti nadležni veterinarski inspektor na zaraženom objektu određuje provedbu sljedećih mjera:

1. zabranu premještanja životinja iz i na objekt
2. žurno cijepljenje protiv bedrenice svih necijepljenih goveda, ovaca, koza i kopitara, uključujući i životinja cijepljenih više od 180 dana prije službene potvrde bolesti na objektu
3. cijepljenje protiv bedrenice životinja koje zbog dobi ili kontraindikacija navedenih u uputi proizvođača cjepiva nisu mogle biti cijepljene, mora se provesti najkasnije u roku od tri dana od prestanka zapreke za cijepljenje

4. zabranu iznošenja proizvoda životinjskog podrijetla, nusproizvoda životinjskog podrijetla, zatečene hrane za životinje i stelje iz objekta, osim u svrhu neškodljivog zbrinjavanja
5. zabranu klanja životinja sumnjivih na oboljenje te klanja životinja za vlastite potrebe na objektu
6. zabranu konzumacije mesa bolesnih životinja
7. zabranu isporuke i korištenja svježeg mlijeka od zaražene životinje za prehranu ljudi i hranidbu životinja te njegovo neškodljivo zbrinjavanje
8. zabranu ulaska ljudi na zaraženi objekt, osim stručnih službi i subjekta koji brine o životinjama, u trajanju od najmanje 21 dan od zadnje cijepljene životinje ili zadnjeg potvrđenog slučaja bedrenice na objektu, ovisno što je kasnije nastupilo
9. sterilizaciju pribora i opreme korištene za prikupljanje ili pohranu mlijeka bolesne ili sumnjive životinje
10. pojačanu dezinfekciju prostora gdje je boravila zaražena životinja te pribora i opreme korištene u radu s zaraženom životinjom
11. stelja, krma te drugi materijali moraju se dezinficirati na način da se obilno poliju dezinficijensom ili se mogu uništiti spaljivanjem nakon čega se pepeo treba zakopati ili se otpremaju na neškodljivo uništavanje u kafileriji
12. gnoj podrijetlom od zaražene životinje potrebno je obilato dezinficirati korištenjem 10%-tne otopine formalina (ili drugog primjerenog dezinfekcijskog sredstva) te prekrivenog plastičnom folijom ostaviti stajati najmanje 7 dana
13. premještanje životinja sa zaraženog objekta na druge objekte dozvoljeno je po provedbi svih naređenih mjera te završnog čišćenja i dezinfekcije najranije 21 dan od datuma cijepljenja zadnje životinje na objektu, kada je prema uputi proizvođača došlo do stvaranja imuniteta i ako je na zaraženom objektu od zadnjeg potvrđenog slučaja bedrenice protekao najmanje 21 dan
14. premještanje životinja sa zaraženog objekta u odobreni objekt na klanje dozvoljeno je po provedbi svih naređenih mjera te završnog čišćenja i dezinfekcije najranije 21 dan od datuma cijepljenja zadnje životinje na objektu, kada je prema uputi proizvođača došlo do stvaranja imuniteta i ako je na zaraženom objektu od zadnjeg potvrđenog slučaja bedrenice protekao najmanje 21 dan
15. po potrebi i druge odgovarajuće mjere koje veterinarski inspektor smatra nužnim za suzbijanje bedrenice na zaraženom objektu.

U svrhu dezinfekcije opreme i površina preporučaju se koristiti dezinficijensi na bazi otopine 10% tnog formaldehida, 3% otopine vodikovog peroksida ili dezinficijensi na bazi kvaternih amonijevih spojeva pripremljeni sukladno uputi proizvođača za sporocidno djelovanje.

9.2. Mjere na području bedreničnog distrikta

U svrhu suzbijanja, sprječavanja pojave i kontrole bolesti na području bedreničnog distrikta moraju se provoditi sljedeće mjere:

1. Goveda, ovce, koze i kopitari u bedreničnim distriktima iz točke 7. ovoga Programa moraju biti cijepljeni protiv bedrenice jednom godišnje, sukladno uputi proizvođača cjepiva s time da između dva cijepljenja ne smije proteći više od 12 mjeseci.
2. Cijepljenje protiv bedrenice životinja koje zbog dobi ili kontraindikacija navedenih u uputi proizvođača cjepiva nisu mogle biti cijepljene, mora se provesti najkasnije u roku od tri dana od roka navedenog u uputi.
3. Zabranjeno je premještanje životinja sa i u bedrenični distrikt, bez ispunjavanja dodatnih uvjeta iz točke 10., 11., 12., 13., 14. i 15. ove podtočke.

4. Zabranjeno je klanje životinja sumnjivih na te klanje životinja za vlastite potrebe na objektu na kojem je potvrđena bedrenica.
5. Zabranjena je konzumacije mesa bolesnih životinja.
6. Zabranjen je lov u lovištima smještenim na području naselja u kojem je potvrđena bedrenica u trajanju od najmanje 21 dan od zadnje cijepljene životinje ili zadnjeg potvrđenog slučaja bedrenice, ovisno što je kasnije nastupilo.
7. Zabranjeno je obavljanje svih poljoprivrednih radova, radova u šumi i na šumskom zemljištu, na području naselja u kojem je potvrđena bedrenica, na površinama na kojima su životinje držane na otvorenom, u trajanju od najmanje 21 dan od zadnje cijepljene životinje ili zadnjeg potvrđenog slučaja bedrenice, ovisno što je kasnije nastupilo.
8. Zabranjeno je prikupljanje, iznošenje i uporaba košenih krmnih trava (uključujući i stelju) izvan bedreničnog distrikta, osim u svrhu neškodljivog uklanjanja.
9. Do zbrinjavanja, lešinu je potrebno poprskati dezinfekcijskim sredstvom te prekriti plastičnom folijom kako bi se onemogućio pristup drugim domaćim ili divljim životinjama, pticama i insektima, a po otpremi lešine površine na kojoj je ležala lešina potrebno je dodatno dezinficirati polijevanjem odgovarajućim dezinfekcijskim sredstvom.
10. Dozvoljeno je životinje iz točke 1. ove potočke odvoditi na ispašu najranije 21 dan od datuma cijepljenja kada je prema uputi proizvođača došlo do stvaranja imuniteta.
11. Necijepljena goveda, ovce, koze i kopitari koji se u bedrenične distrikte dopremaju iz područja koja nisu bedrenični distrikta, moraju se cijepiti u roku od 10 dana od dana dopremanja na objekt te se smiju odvoditi na ispašu najranije 21 dan od datuma cijepljenja kada je prema uputi proizvođača došlo do stvaranja imuniteta.
12. Premještanje cijepljenih životinja sa objekata iz bedreničnog distrikta na druge objekte dozvoljeno je najranije 21 dan od datuma cijepljenja kada je prema uputi proizvođača došlo do stvaranja imuniteta.
13. Premještanje cijepljenih životinja sa objekata u bedreničnim distriktima dozvoljeno je i prije proteka vremena potrebnog za stvaranje imuniteta ukoliko se iz objekta upućuju izravno u odobreni objekt na klanje, uvažavajući propisano razdoblje karence za primijenjeno cjepivo.
14. Premještanje necijepljenih goveda, ovaca i koza do 2 mjeseca starosti sa objekata u bedreničnim distriktima dozvoljeno je ako se upućuju izravno u odobreni objekt na klanje pod uvjetom da životinje potječu od cijepljenih majki valjanog imunog statusa na bedrenicu ili ako na objektu ne postoji sumnja na bedrenicu utvrđena obveznim kliničkim pregledom životinja, prije premještanja.
15. Premještanje necijepljene ždrebadi mlađe od šest mjeseci uz cijepljenu majku sa objekata u bedreničnim distriktima dozvoljeno je isključivo na objekt subjekta, odakle životinja može biti premješтана najranije 21 dan od datuma cijepljenja kada je prema uputi proizvođača došlo do stvaranja imuniteta.
16. Nakon isteka razdoblja zabrana iz točke 6. i 7. ove podtočke za sve daljnje upute vezane uz boravak osoba na području bedreničnih distrikata potrebno se obratiti službama nadležnim za zdravlje ljudi (epidemiološka služba Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo)

9.3. Mjere koje se moraju provoditi na čitavom području Republike Hrvatske

Zbog rizika od pojave bedrenice na čitavom području RH moraju se provoditi sljedeće mjere:

1. Posjednici goveda, ovaca, koza, kopitara i svinja dužni su bez odlaganja prijaviti svaku promjenu zdravstvenog stanja i svako uginuće veterinaru.

2. Posjednici su dužni osigurati da se lešina prije otpreme u svrhu neškodljivog zbrinjavanja drži odvojeno od ostalih životinja i ljudi te postupati u skladu s uputom veterinara.
3. **Zabranjena je hranidba necijepljenih životinja košenim krmnim travama (uključujući i stelju) proizvedenim i prikupljenim na području bedreničnog distrikta.**
4. Veterinari su dužni klinički pregledati bolesnu životinju, a u slučaju naglog (perakutnog) uginuća ili uginuća životinja s prethodno utvrđenim kliničkim znakovima bedrenice, uputiti lešinu na uzorkovanje u svrhu isključivanja bedrenice (točka 8.1. Programa).
5. Veterinari su dužni upoznati subjekte s mjerama osobne zaštite i mjerama biosigurnosti u odnosu na čišćenje i dezinfekciju prostora te je radi zaštite zdravlja ljudi potrebno:
 - kontakt sa životinjama i kontaminiranim površinama svesti na najmanju moguću mjeru pri čemu je obvezno korištenje zaštitne opreme (jednokratne odjeće, obuće koja se može dezinficirati, zaštitnih maski i rukavica)
 - redovito održavati higijenu nakon kontakta sa životinjama uz obvezno pranje ruku i korištenje dezinfekcijskih sredstava.

10. Financiranje

Troškovi provođenja mjera propisanih ovim Programom koji uključuju uzorkovanje, razudbu, cijepljenje, dezinfekciju na zaraženom objektu i neškodljivo uklanjanje lešina, podmiruju se iz državnog proračuna sukladno važećoj Odluci o visini i opsegu naknada za troškove provedbe propisanih mjera iz područja veterinarstva.

Troškove kliničkog pregleda prije premještanja, goveda, ovaca i koza mlađih od dva mjeseca i čišćenja objekta podmiruje subjekt.

U slučajevima kada se utvrde cijepljene životinje izvan bedreničnog distrikta, koje su cijepljene protiv bedrenice na trošak državnog proračuna, a u razdoblju 12 mjeseci nakon cijepljenja nisu premještene na bedrenični distrikt, troškove cijepljenja snosi subjekt, sukladno važećoj *Odluci o visini i opsegu naknada za troškove provedbe propisanih mjera iz područja veterinarstva, evidencija i dokumentacije.*

11. Izvješćivanje

Laboratorij uključen u provedbu ovog Programa dužan je dostavljati izvješća o laboratorijskim pretragama sukladno odredbama Naredbe i Pravilnika.

DIRH je dužan MPŠR, UVSH dostaviti izvješća o provedbi ovoga Programa sukladno važećoj verziji Vodiča za organizaciju službenih kontrola u području zdravlja životinja.

Iznimno, tijekom epidemije bedrenice, DIRH je dužan redovito, najmanje jednom tjedno, dostavljati UVSH izvješća o aktivnostima i provedbi mjera u bedreničnim distriktima.

Ovisno o epidemiološkoj situaciji, nadležni veterinarski inspektor DIRH-a, po traženju UVSH, dostavlja izvješća o aktivnostima i provedbi mjera u bedreničnim distriktima na dnevnoj osnovi.

Pravilnikom su propisane odredbe vezane za obavješćivanje i izvješćivanje u slučaju sumnje odnosno potvrde bolesti.

U skladu s Pravilnikom nadležni veterinarski inspektor dužan je o potvrđenom slučaju zoonoze obavijestiti elektroničkim putem tijelo nadležno za zdravlje ljudi na području pod njegovom nadležnosti u roku od 24 sata od službene potvrde bolesti.